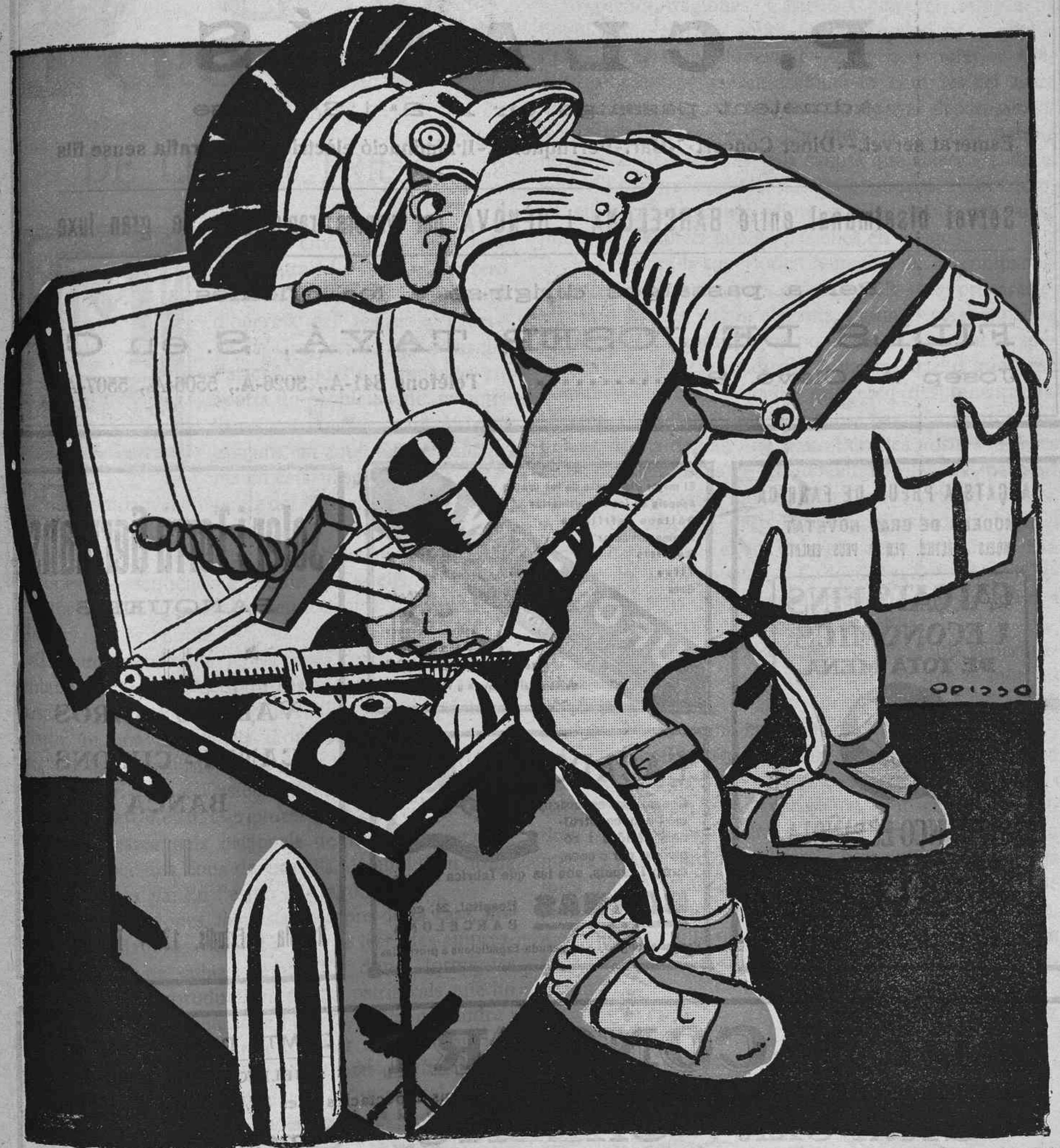

L'Esquella de la Torratxa

Any XLI :: Número 2112

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 4 de Juliol de 1919

EL DEU MART... DELS ALIATS

—Desem-les, però no les arreconem massa, que enllà del Rhin hi han molts murrís, i pot-ser hauran de tornar a servir.

Vapors TAYÁ

LINIES REGULARS DE PASSATGERS

Per a Havana i New Orleans sortirà, el 25 d'aquest mes, el magnífic trasatlàntic

P. CLARÍS

Admetent passatge en 1.ª, 2.ª i 3.ª classe

Esmerat servei.-«Diner Concert».-Bar.-Perruqueria.-Il·luminació elèctrica.-Telegrafia sense fils

Servei bisetmanal entre BARCELONA i GÈNOVA per vapors rapidíssims de gran luxe

Per a passatges dirigir-se a les oficines

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2 Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A.

CALÇATS A PREUS DE FABRICA
MODELS DE GRAN NOVETAT
MOELS PRÀCTICS PER A PEUS ELICATS

CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA

LA FRANCO ESPAÑOLA
, ESCUDILLERS, 25
BARCELONA

VENDES AL ENGRÓS I AL DETALL

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Ostáculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
L'AMBIOTTE HERMANOS
Sinonimo: Urotropina - Hexametileno-tetramina - Formina

PIDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadenyes
més ben construï-
des, sòlides i cò-
modes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

Soler i Torra Germans

BANQUERS

VALORS - GIROS

CANVI - CUPONS

BANCA

Rambla d'Estudis, 13 i Bonsucès, 1

EDEN CONCERT

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

Gran èxit

CHELITO

Gran èxit

COMTE DEL ASSALT, 12

TELÉFON NÚM. 3332 A.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

DE LES ACTRIUS

Madrid ens envia tota la seva jerarquia teatral. La Maria Guerrero, deixa el «Tívoli», i la companyia d'opereta del teatre «Victoria» de la Cort arriba al «Principal Palace». Aquesta companyia ens aporta un problema de nacionalisme, car si a França tot acaba en cançons, an aquí tot se transforma en catalanisme.

En la companyia d'opereta del «Principal» lo millor són les dones, lo pitjor els homes. Si la companyia fos catalana, els homes serien els acceptables i les rebutjables les dones. Conseqüència a deduir: A Castella, la dona és un valor d'intel·ligència, de sensibilitat i d'adaptació; a Catalunya ho és l'home.

Es aquesta una vella teoria meua, que ja he vist comentada per algun escriptor castellà, i a la qual se pot oposar ara, una objecció ràpida i dient que una triple no fa istiu, ni una companyia d'opereta primavera. Cert, però tota la nostra història me dona la raó. Nosaltres no tenim reines com a Castella, sinó reis; nosaltres, no posseïm ni heroïnes ni escriptores; a nosaltres, en fi, ens venen els nostres mals nacionals de la preponderància conseguida per una dona de Castella, damunt d'un home català, o mig català: En Ferran d'Aragó.

Les nostres dones han estat sempre de sa casa, honestes i treballadores, deixant a l'home les altes empreses. Són dones de cuina i de bogada; dones formigues que laboren i se reproduïxen; dones patriarcals que no concebeixen altre idealitat que l'estalvi per al pervindre i la carn-d'olla ben feta per al dia. Per això, davant les nostres expansions polítiques, s'ha dubtat poguessin servir per a ministres o embaixadores, i s'ha afirmat que en les jerarquies polítiques no poden passar de regidores.

Bé, però, i el teatre? Perquè no han de servir les nostres dones per al teatre? Ho ignoro, però el fet tangi-

ble és aquest: Catalunya dona grans actors, no pas grans actrius, i d'actrius mediocres produeix solament de caràcter o pseudo-tràgiques. Castella a l'inrevés, sempre ha tingut grans actrius, sobre tot intèrpretes de comèdia. Però—se dirà—el vodevill és un gènere inferior i les nostres dones bé poden dominar-lo com les del teatre «Victoria» de Madrid. No, l'art d'ensenyar decorosament les pantorrilles requereix una graciosa habilitat, perquè no és lo mateix recollir-se la camisa que aixecar-la. En el vodevill han fracassat les nostres còmiques, i han triomfat, en canvi, els nostres actors, que han sabut quedar-se millor en calsetets que no pas elles en enagos.

Jo crec que la superioritat femenina de la companyia d'opereta del «Principal» resideix en la seva preparació. Siguin boniques, siguin elegants, siguin despreocupades, car no es tracta més que de posar en els ulls i en l'espirit una mica d'alegre picardia. Aqueixes actrius que eren boniques, que eren elegants, que eren [despreocupades, saltaren de la llar a l'escenari sense passar més que per una acadèmia de ball i de cant. Però les nostres alegres actrius... Elles abans de fer vodevill han fet art, però art de debò, hermètic, universal, exquisit, art de iniciats. Abans de saber-se despullar han representat a l'Ignasi Iglesias i a l'Ibsen; abans de representar una cocota han representat *La Mare eterna*. La Jordi feu *Salomé*, de l'Oscar Wilde, sens dubte creient-se que després de treure's els set vels sabia treure's millor la cotilla.

La companyia del «Principal» planteja una superioritat castellana. Recordem aquella frase de que el món no pot ésser grat més que pels grans homes i les *petites femmes*. Nosaltres no en tenim de *petites femmes* encara, sobre tot en el teatre. Però tinc fe en la nova generació de dones—aqueixes xicotes primes, mig altes, elegants i tanguistes—que no han representat a l'Ibsen, que no voldran fer pàtria fent teatre, i que aconseguiran amb veu ínfima i unes cames pròdigues, posar entre nosaltres una mica d'alegre elegància. Joestic segur que del carrer de Aribau poden sortir tres o quatre companyies d'opereta, a condició de que no rebin lliçons coreogràfiques d'En Llongueras ni acudeixen a l'Escola de Declamació Catalana.

PARADOX

Principal Palace.-Temporada de opereta i vodevil

Tiples més o menys lleugeres que formen en el quadre artístic de la Companyia

Maria Lluisa Buendia

Lluisa Moscat

Lluisa Montero

Lucila Pozuelo

Pepeta Pascual

Mercè Sierra

Rafaela G. de Haro

Pepeta Alvarado

Carmeta Hontana

Marguerida Marti

Carmeta Espinosa

Mercè González

Agneta Santamaria

Consol Hidalgo

Carmeta Marassi

Carmeta Creuet

Marguerida Otero

MUNICIPALESCA**Per a ajudar a passar
els quatre anys**

La Comissió de Règim Interior ha acordat cridar a concurs als industrials que puguin oferir tovalloles per a el guardarroba destinat als regidors. I els administradors de la Casa de Convalecència de l'Hospital de la Santa Creu, han oficiat a l'Ajuntament en el sentit d'oferir a la Corporació l'edifici que administren i amb ell el terreny que ocupa.

Són aquestes dugues notes simpàtiques i temptadores, en mig de les negrors que enlletgeixen l'horitzó municipal. Higiene i repòs. Netedat i deixondiment de l'esperit. Tovalloles i convalecència. Com si diguéssim, rentar-se les mans i esperar tranquil·lament que transcorri el plaç que la llei imposa als regidors per a purgar les culpes que en el exercici del càrrec puguin haver incorregut.

Després tornar a la feina amb el braó i el coratge que són la distintiva dels nostres administradors. Reprendre la tasca amb el dalit del que comença.

Les notícies que acabem de copiar, extretes del feix de notes oficioses que la Secretaria de l'Alcaldia facilita a la premsa diària, valen per tot un poema. Amb tota seguretat s'haurà entermit, al llegir-les, més d'un regidor entre els que no saben com amagar la brutícia que els compromet i els delata als ulls de la opinió. Alguns dels molts que no saben on anar a expiar les culpes que els ofeguen.

Una bona, una ample tovallola i un indret amagat, tot silenci i recolliment en el que poden preparar-se per a noves i extraordinàries aventures.

Què més pot desitjar-se en aquests temps de revolta i d'inseguretat, de canvis i decepcions?

JUST

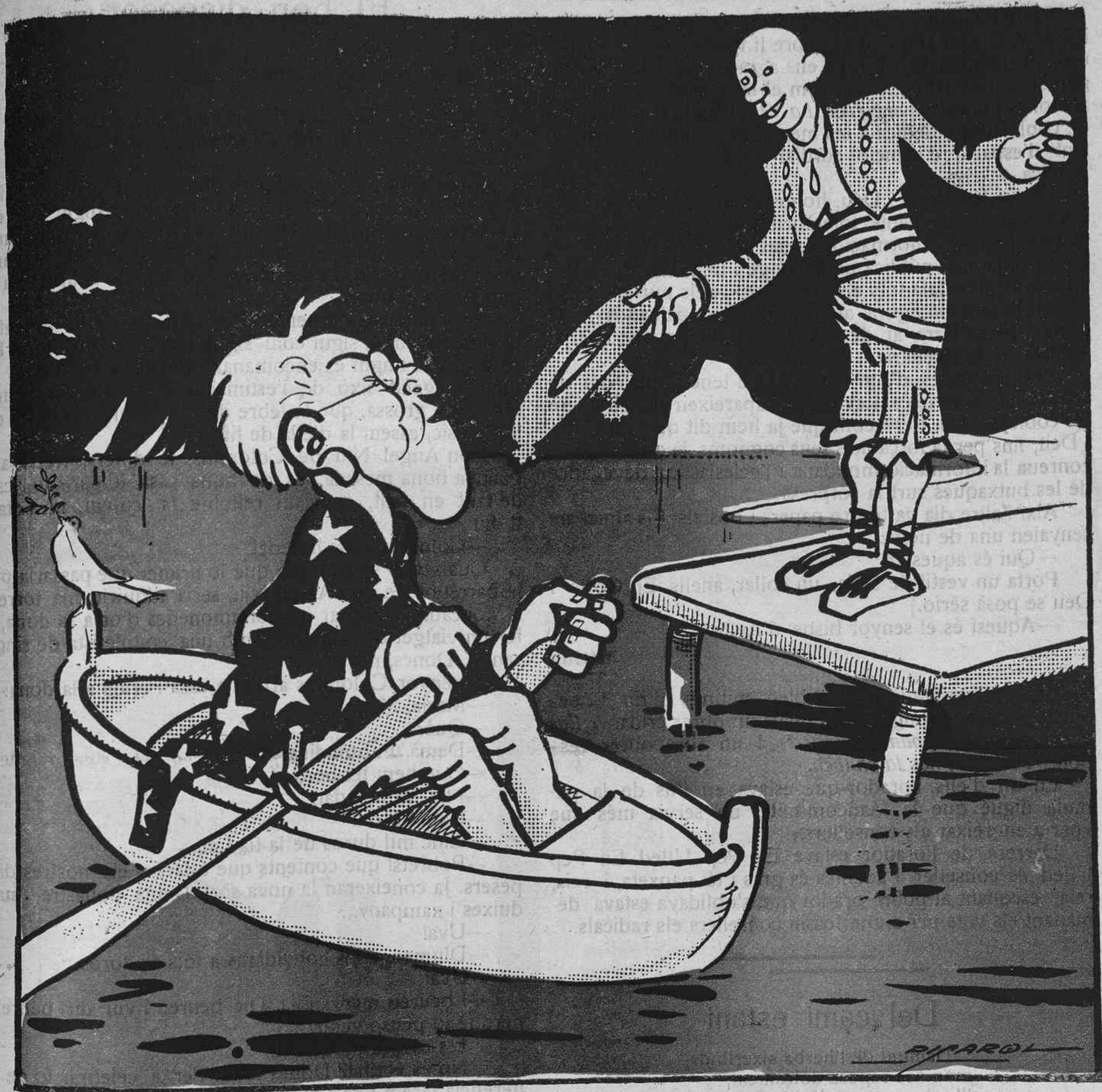
En un exàmen de zoologia:

—Quina classe d'animal és el mico?

—Un animal quadrumà.

—Sabria dir-me alguna de les seves especialitats característiques?

—Si, senyor. Que, si fos pianista, podria tocar ell tot sol peces de musica a quatre mans.

AL CONGRÉS ESPANYOL ENCARA HI HA GUERRA

—No se'n vagi encara, home!... Arregli'ns una mica això, pagant lo que sigui.

A CAU D'ORELLA

Anècdota vella

La mort d'En Rodríguez Alcántara, ens ha fet pensar en *La Renaixença* gloriosa. Havia estat el seu crític musical. Però se dirà: Rodríguez i Alcántara i redactor de *La Renaixença*?

I no era l'únic a *La Renaixença* de cognom castellà, i fins castellà integral, de nom i de llengua. El periodisme, cosa curiosa, sempre ha estat integrat per castellans. No fa gaire, en un gran diari de notícies, buscaren un xicot que fos català per a aplicar-lo a la informació regionalista

i de la Mancomunitat. El president de l'Associació de la Premsa se diu Pérez de Rozas. *El Noticiero*, *El Liberal*, *El Progreso*, *Las Noticias*, tenen directors castellans. Per lo vist, a dugues professions són refractaris els catalans, a les armes i al periodisme.

A *La Renaixença*, doncs, hi havien redactors castellans, convertits o exclusivament professionals, pescadors de notícies, i entre ells, el reporter municipal. Un dia essent alcalde en Coll i Pujol, el reporters el rodejaren per a que els hi expliqués un important afer municipal. Accedí En Coll i Pujol, però abans va fer una aclaració:

—Señores—digué—les hablaré en castellano para que pueda entenderme el redactor de *La Renaixença*.

Bisbes i cupletistes

Però ara, poc a poc, el periodisme catalanista s'articula i poleix, fins en afers que sempre li foren ingrats. Així el de la flamenqueria lírica. Ja ens agrada una «soleà» i un garrotin, i un «rito», però, com el bon catalanista que va als toros ho amagàvem. Ara *La Veu*, baix la denominació de cobejadora, dedica a les més pintoresques cupletistes tant d'espai i d'atenció cordial com a la propaganda política.

Es per En Costa i Deu, home de tan variades aptituds i de tan incongruents toleràncies, que pot escriure al mateix temps l'informació eclesiàstica i la de varietés, llençar a la vida pública un canonge i una dançarina. Per ell han llegit català tots els «elenkos» dels music-halls, i per ell la sardana figura al costat dels «zapateados», i la cançó de la terra al de les cobles de les duqueses i «majas» dels escenaris.

Les butxaques d'En Costa i Deu tenen quelcom de setmanari de varietés. Les buida i apareixen els retrats de les cobejadores. Però com que ja hem dit que En Costa i Deu, fins per la força dels seus cognoms, làic i teològics, conreua la informació mondana i l'eclesiàstica, de vegades de les butxaques surt la sorpresa.

Així l'altre dia va treure papers i postals. Els amics ne senyalen una de nova:

—Qui és aquesta?

Porta un vestit de seda, un collar, anells. En Costa i Deu se posà seriós.]

—Aquest és el senyor bisbe d'Avila.

Mítin

Els mítings radicals semblen mítings d'En López Silva, aquells mítings en els quals un obrer cridà: «*Los burgueses nos chupan la sangre!*». I un altre obrer respon: «*Pues que nos la chupen.*»

En un d'ells, l'orador que estava en l'ús de la paraula digué que la Mancomunitat no servia més que «per a engreixar als consellers.»

Darrera de l'orador estava En Pep Ulled. En Pep Ulled és conseller. I ademés és gras i té panxeta, i reia, reia, escoltant al pobre orador que s'oblidava estava demanant els vots per a que fossin consellers els radicals.

Del camí estant

Damunt de l'herba aixeribida,
mon cos reposa dolçament;
l'herba en son plàcid adormida,
mou els seus tanys a gust del vent.

El Sol eixuga el plor dolcíssim
de cada fulla que n'ha hagut
del cel magnífic, rodó, amplíssim,
en la nit negra aparegut.

Les plantes totes alegroies,
de l'aspre sòl són abrigall;
de cara al Sol s'omplen de joies
i una olor fina ompla la vall.

Pel camí creuen les pageses
amb un cistell a cada braç,
que hi fan curull crestes enceses
d'uns pollastrassos fills del Mas.

Vianda rica i saborosa
que anirà a taules senyorials,
que a la llocada feia nosa
sota les ombres d'uns parrals.

J. C. i P.

El bon dispeser

Els castellans diuen que:

*A quien Dios no da hijos,
el Diablo da sobrinos.*

No *sobrinos*, ni nebots, ni cap mena de parentiu, tirà Nostre Senyor, entre cap i coll de don Angel Niu de Colomins; an aquest galan mosso i solter, li plantà cada dispeser a coll i bè, que canta el misteri, amb més gana que goç de pagès, i més pocavergonya que coupletista a mig fer-se el nom.

Però ell no escarmenta. Per a dispeser ha nascut i dispeser seguirà, sigui com sigui i contra qui sigui. La sort que ha tingut és encomanar sa malura a la dona, la qual ha agafat això de l'estimació als hostes, amb una ràbia tant grossa, que la febre del seu marit no passa de la de tísic, essent la d'ella de tifodeica.

Don Angel Niu de Colomins, té diners, treballa i guanya bona mesada, és de bona casa, té parents rics i de tant en tant, com un rellotge fa: cu-cut, un notari li diu:

—Colomins, has heradat.

Qualsevol se pensaria que lo primer que passaria per la barretina de don Angel Niu, seria adquirir una torreta a Moncada, comprar un portamonedes d'or a la dona, o fer un viatget d'amagatotis amb una coupletista de ringo rango. Doncs, no!

El senyor Colomins arriba a casa i crida a la dona:

—Maria! Maria!

—Què?

—Demà un bon dinar.

—Que hem fet bones?

—I tal, so heradat.

—Carail Molt?

—Cinc mil duros de la tia Laia.

—Pobrets! que contents que estaran els nostres dispesers. Ja coneixeran la nova sort. Demà pollastre, maduixes i xampany...

—Uval!

—Diumenge els convidaràs a tots als toros.

—Uval!

—I beureu manzanilla. Dic beureu i vui dir beurem perquè jo penso venir.

—Ets castiça perquè sí.

—No és veritat? Doncs mira. Per a celebrar lo de la herència farem una setmana de festivals culinaris.

—Te sembla?

—Sí, home, sí. Mira:

Dilluns: arroç a l'americana.

Dimarts: arroç a la milanesa.

Dimecres: arroç a banda.

Dijous: paella.

Divendres: arroç amb peix.

Dissabte: arroç amb llet.

Diumenge...

—Ja, diumenge arroçada general.

—Tu em comprens Angel, tu em comprens, el diumenge que no paguin i els hi donarem xampany.

—Molt bé, Maria, molt bé!

—Saps què pensava Angel?

—Tu diràs, reina.

—Doncs que cada dia podries portar un amic o altre

a fer-nos companyia. Sempre és agradable tenir qui t'alegri el viure.

—No està mal pensat. El dia de l'arroç a l'americana portaré an aquell del berret negre que no's veu mai tip. Veiam si amb els ous i la picada de carn li acabem la gana.

—I el dimarts?

—A un de senyoret.

—I el dimecres?

—A un desganat.

—Dijous?

—Per la paella me sembla que'n vindrà més d'un, El divendres portaré a l'encarregat de la secció religiosa i el dissabte al qui se cuida del Paral·lel i carrers de Barbarà, Nou de l'Assalt, etc. Aquest podrà dir-te que ho fas millor que a les lleteries de son barri.

—I el diumenge?

—Però, dona... el diumenge tots!

Això són dispesers.

El nostre full de calendari

JUNY

Surt el Sol, el gran Sol de la Justícia
a tot arreu del món

28

A dos quarts de quatre de la tarda,
se firma a Versalles el tractat de
Pau entre els Alemanys i els Aliats

DISSABTE

ASCENSIÓ GLORIOSA DE SANTES SÈRBIA,
POLÒNIA, BÈLGICA I FRANÇA, germanes màrtres

XARAU

SANT PERE AL GALL DE FRANÇA

—Molt bé, xicotl... Ens has demostrat que un gall amb asparons val més que tres àligues.

Ball a plaça

ELS minyons pleguen de jugar a pam i pet, els dos més grandots agafen dos samalers i una portadora i van cap a la font. Tornen amb ella curulla, i a còpia de galledades se fa tornar un fanguet la pols.

Els joves treuen un piano de maneta montat sobre rodes i comencen a tocar *La cançó del soldado*. Bordegaços i noies dancen a tall de selvatges l'himne militar, això de a tall de selvatge vol dir que mouen braços i cames com esperitats i que cada un porta el ritme com millor li sembla.

—Són molt pocs, diem.

—Sí, és la passa.

—Passa de no ballar?

—No, la passa de Barcelona que matà la flor de la joventut i com aquí quasi tots som parents, quasi tots portem dol. Miri d'aquestes sis noies que hi han, la meitat són forasteres.

Per fi comencen a ballar; ho fan molt apretats, sense salts ni cabrioles, ni voltes, sembla que compleixin deure acostant-se tant com poden i movent les cames a compàs.

Han arribat els vells que acaben la manilla.

A la taverna, uns carboners baixats de ses cabanyes mouen gran aldarull i beuen aiguardent o be vi.

El piano no para i les cinc parelles tampoc. El rellotge toca les vuit i un diu: les set!

—No les vuit.

—Les set. Cada terra fa sa guerra.

El rellotge toca les nou.

—Les vuit! A sopar nois. S'ha acabat el ball.

Aquest número ha passat per la censura

Balanç general després de quatre anys i mig de guerra

MODA NOVA

El marit.—Ah, sí?... tu et poses el mitjons?... Doncs jo em posaré les mitges.

Per a tots els gustos corren veus, però el millor i més segur per a no córrer el perill de dir una etzeguellada, és esperar.

Esperar que les peres madurin..., que ja maduraran.

NOVEDADES

Estrenaren *Los íntimos*, una comedieta alegre i bastant divertida, de cara a la caricatura grotesca. Conté tot el que bonament han de contenir les obres d'aquest gènere: acudits, xistos, situacions impensades, tipus impossibles, psicologies inversemblables i poca-soltades en gran.

El fet és que el públic s'hi remet amb incondicional bona fe; un èxit de rialles... i que vagin dient. Això pensaran els autors, traductor i empresa.

De la interpretació no cal parlar-ne. Aquests artistes, de tot en saben treure partit.

POLIORAMA

Havem tingut ocasió d'aplaudir i festejar—festejar en el bon sentit de la paraula—a l'entenimentada Irene López Herèdia amb motiu del seu benefici, que tingué lloc la setmana passada.

Perquè la funció tingués més força, es donà aquella nit una estrena: *Los corsos*, drama, millor en direm melodrama insubstancial en quatre actes, original dels senyors Arroyo i Jover.

Els espectadors no gosaren protestar per respecte a la beneficiada, però val a dir que s'hi ensopiren de mala manera. No hi ha dret a escenificar una novel·la d'En Belot en aquella forma. Ni la tècnica teatral del conjunt ni l'estructura de les escenes ni el mateix diàleg valen la pena d'ésser comentats.

Malgrat el caient folletinesc del drama, que té quelcom de totes les obres dolentes del gènere, les nenes cursis en sortir ho deien: *A otro hueso, con ese perrol...*

BOSQUE

Segueixen els acerts, un darrera l'altre en aquest fresquivol i espaiós teatre lo que fa que «el respectable» l'ompli diàriament exceptuant els dies que's fa calderada plena, amb gran satisfacció dels senyors Ros i Gavaldà.

D'aconteixament pot calificar-se la presentació de la eminent sopràn senyora Bau Bonaplata amb *Madame Butterfly*, i pot dir-se aconteixement perquè entenem que amb òpera estiuenca i als preus de la present temporada l'empresa demostra evidentment que més que pessetes vol fer art.

Es precis consignar que la senyora Bau Bonaplata estigué excel·lent durant tot el curs de l'obra, puix tant en el terreny líric com en el dramàtic demostrà ésser una artista consumada amb la facilitat amb que de la seva gorja surten afinadíssimes les notes més agudes com també per la emotiva intensitat tràgica que posà de relleu a la darrera escena de l'obra. Prova evident de lo que afirmem és la sorollosa ovació que se li tributà i cobrint-li l'escenari de flors al finalitzar el tercer acte.

Les demés parts a excepció del tenor, senyor Cortés, que complí com devia, deixaren molt que desitjar. La presentació mitjana. La orquestra, refermant nostra impressió primera, repetim que està excel·lentment bé.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL

Una companyia de notable conjunt i de vastíssim repertori alegre fa les delícies ara a la gent d'aquesta casa.

Són artistes que procedeixen del teatre «Reina Victoria» de Madrid, i el gènere a què es dediquen és el vodevil més o menys musicat.

Inauguraren amb *La araña azul*, molt ben interpretada per les senyoretas Hidalgo i Torres i els senyors Barreto i Moncayo.

Seguidament estrenaren *La danzarina de Cracovia*, altra opereta de caient sicalíptic que no és gran cosa, però que, degut a l'excel·lent interpretació i bona presentació, agradà a la parròquia.

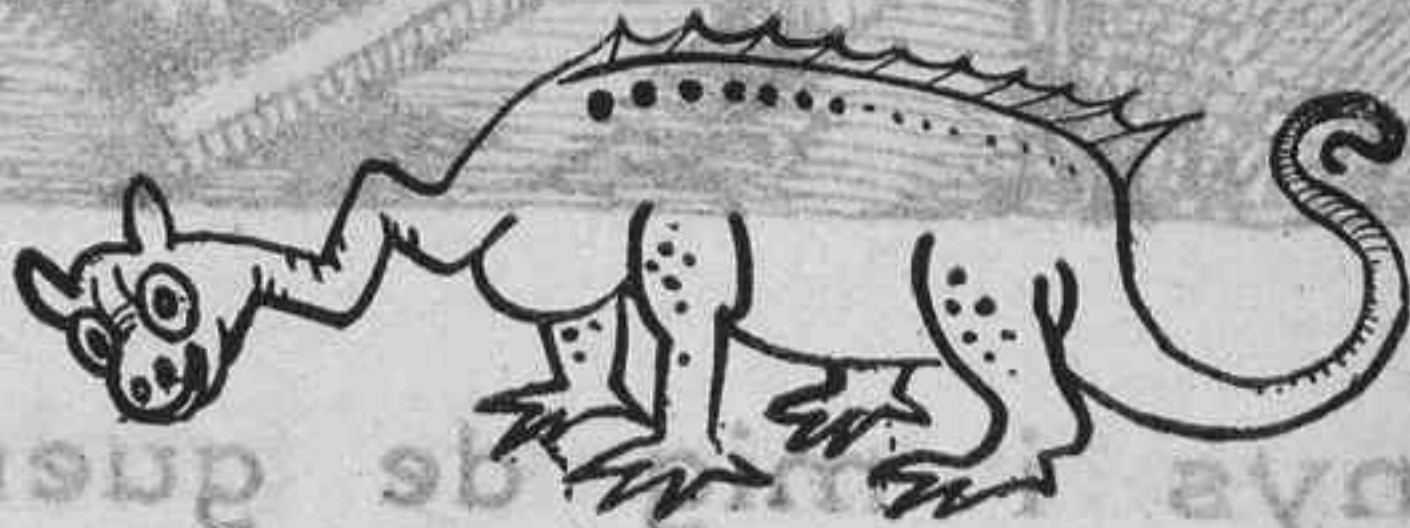
Debutà amb aquesta obra la tiple Rafela Haro, una minyona que sap molt bé el que es fa.

Les senyoretas del chor, apetitoses i a punt de caramel.

TÍVOLI

D'ençà que la companyia Guerrero-Mendoza s'acomiadà del nostre públic, la magnífica sala del més magnífic, encara, «Teatro del Tívoli» roman deserta; i a hores d'ara no podem assegurar quina campanya artística vindrà a portar-se a cap en aquell escenari.

Serà drama?
Serà òpera?
Serà espectacle?
Serà líric català?

Cobdícia

'ha fet molt popular—sobretot a la seva terra—le generositat amb que el cèlebre milionari Carnegie reparteix els seus cabals.

Quan se tracta de fer una bona obra de caritat, no repara mai en la quantitat; fica la mà a la butxaca i cor què vols, moneda que desitges.

Però els que coneixen al mestre saben també que convé no abusar pas de la seva generositat, perquè res contraria més pregonament al famós acabat com la certesa de que's tracta d'explotar els seus llarguíssims sentiments.

Passava, doncs, En Carnegie, un dia, pels arrabals de ciutat quan, de cop i volta, s'adonà de un pagès que estava entretingut amb col·locar a la seva miserable barraca una teulada de palla.

En Carnegie s'hi apropà.

—Eil... Mestre!... Per què no hi poseu teules de pedra o de metall, que us tindrien més durada?

—Perque són molt cares i no tinc prou diners per a adquirir-les.

—Quan pot costar un sostre de la mida de la vostra barraca?

—Cinquanta lliures, o poc menys—li digué el pagès fent petar els dits de la mà dreta.

Sens obrir boca, En Carnegie va treure's una llibreta de xècs contra el Banc més pròxim, n'estengué un per l'esmentada quantitat i l'entregà al pagès, que no sortia del seu astorament.

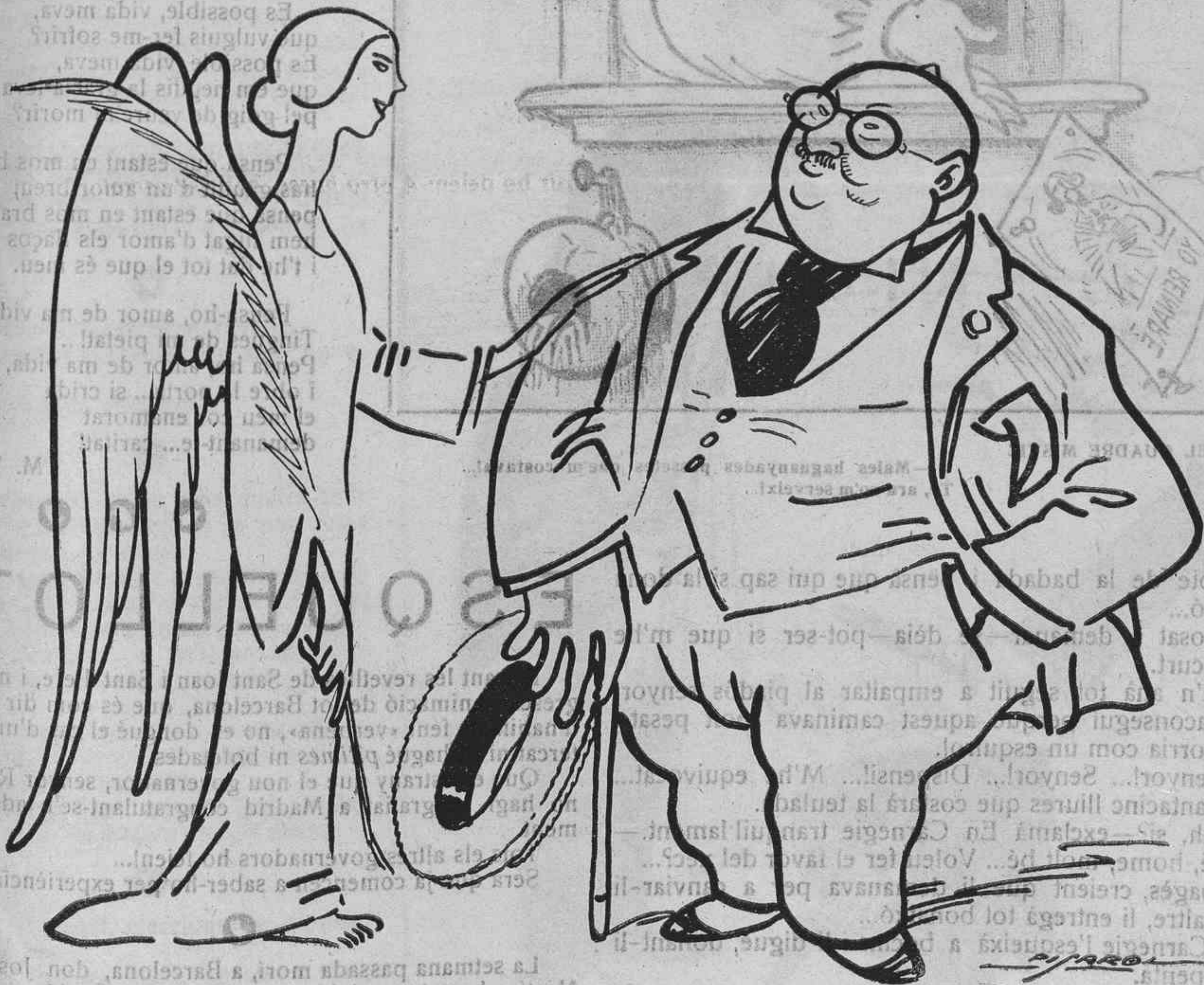
Quan el filàntrop multimilionari se'n hagué anat, el bon camalluent entrà a la barraca i, més content que unes Pasqües, descapdellà a la dona tot lo que havia succeït.

Però ve't aquí que la muller del pagès, que era molt cobdiciosa, en comptes de celebrar joiosament la bona fortuna que els havia caigut aquell dia, va començar a remugar, escridaçant al seu marit dient-li que era un ase, un ruc i un pagès, per no haver-li dit al senyor desconegut que la teulada valia més diners, que aixís n'haurien tret més sustància.

—Ets ben tonto, tan mateix!..., qui no et feia dir-li que la teulada costaria setantacinc lliures?...

I mai li callava amb el mateix.

Es clar, tant i tant, a l'últim, el bon pagès caigué en

VENÇUT INVENCIBLE

—L'acompanyo amb el sentiment, senyor germanòfil.

—No hi ha de què, noia. Fins ara he fet negoci amb Alemanya; d'ara endavant penso fer comerç amb els alemanys!...

EL QUADRE MISTIC

—Males haguanyades pessetes que'm costava!...
Tè, ara no'm serveix!...

Un pecic de caritat per a un pobre enamorat!

(ÍNTIMA)

Fa tres dies, amor meu,
que no he besat tes galletes.
Fa tres dies, amor meu,
que no he fruit l'escalf teu
ni he escoltat tes amoretetes.

Tres dies que en el meu cor
cap frase dolça hi ha entrat;
tres dies, ai!, de dolor,
que en mon rellotge d'amor
és tota una eternitat.

I tu, dona incomparable,
pots mirar-t'ho fredament?
I tu, dona incomparable,
avui no seràs amable
per al pobre penitent?

Aquest penitent que pena
per a estar de tu a la vora;
aquest penitent que pena
per lligar-se a la cadena
del teu abraç que devora.

Es possible, vida meva,
que vulguis fer-me sofrir?
Es possible, vida meva,
que em neguis la gràcia teva
pel goig de veure'm morir?

Pensa que estant en mos braços
has gaudit d'un amor breu;
pensa que estant en mos braços
hem lligat d'amor els llaços
i t'he dat tot el que és meu.

Pensa-ho, amor de ma vida!
Tingues de mi pietat!...
Pensa ho, amor de ma vida,
i obre la porta... si crida
el meu cor enamorat
demanant-te... caritat!

M. VALLÈS

ESQUELLOTS

el compte de la badada i pensà que qui sap si la dona tenia raó...

—Posat a demanar—se dèia—pot-ser sí que m'he quedat curt.

I se'n anà tot seguit a empaitar al piadós senyor. Aviat l'aconseguí perquè aquest caminava molt pesat i l'altre corria com un esquirol.

—Senyor!... Senyor!... Dispensil!... M'he equivocat... Son setantacinc lliures que costarà la teulada.

—Ah, sí?—exclamà En Carnegie tranquil'lament.— Molt bé, home, molt bé... Voleu fer el favor del xèc?...

El pagès, creient que li demanava per a canviar-li per un altre, li entregà tot bonatxó...

En Carnegie l'esqueixà a bocins i li digué, donant-li una empenta.

—Au!... feula de fulles de col, la teulada!...

Durant les revetlles de Sant Joan i Sant Pere, i malgrai la gresca i animació de tot Barcelona, que és com dir un milió d'habitants fent «verbena», no es dongué el cas d'un sol altercat ni hi hagué pitimes ni bofetades.

Que és estrany que el nou governador, senyor Retortillo, no hagi telegrafiat a Madrid congratulant-se'n admirativament.

Tots els altres governadors ho feien!...

Serà que ja comencen a saber-ho per experiència?...

La setmana passada morí, a Barcelona, don Josep Oriol Martí, advocat prestigiós i excel·lent literat, qui havia fet profitoses campanyes periodístiques.

Era un gran catalanista i un home de cor i ben educat. Descansi en pau.

La Tribuna, s'ha acomiatat dels seus llegidors. Es clar, acabada la campanya guerrerresca germanòfila, acabats els calers i... prou comèdia. Però *La Tribuna* no mor, sinó que passa a altres mans pecadores.

«Serà que els nous amos saben, per confidències sense fils, que amb tot i haver-se firmat la pau, la guerra no és ben bé acabada?... Aneu a sapiguer!

Es tant misteriosa la tàctica d'aqueixos admiradors de l'ex emperador!...

En la nostra Redacció, Rambla del Mig, 20, ha sigut exposat aqueixos dies al públic un exemplar del Tractat de Pau oficial, exemplar que el nostre bon amic, el digníssim catalanòfil Emmanuel Brousse, diputat pels Pirineus Orientals, ha tingut a bé enviar al nostre Director.

Són moltes les persones que han passat per casa nostra a admirar aqueix exemplar, segurament el primer arribat a Catalunya, i que va acompanyat d'una sentida lletra dedicatòria.

Agraim sincerament al distingit Brousse la seva finesa vers els seus incondicionals amics de Barcelona.

Amb el natural regositg que proporcionen les obres de justícia havem vist que el govern ha rehabilitat als legionaris catalans i espanyols que anaren voluntariament als fronts aliats a lluitar per la bona causa i per la llibertat del món.

Realment, era aqueix un perdó que's mereixien els nostres braus soldats.

Qui sinó ells han fet honor, durant aqueixa era catastròfica, a Catalunya i a Espanya?

El temps ha refrescat, cavallers. Manant En Maura, per això no és estrany.

Corre tanta frescura!

El passat dissabte, a les quatre de la tarda, va quedar signada la pau entre l'Alemanya i els aliats.

El passat dissabte ens trobàvem a 28 de juny, justament el mateix dia que ara fa cinc anys es desenrotllà la tragèdia de Sarajevo, el qual atemptat fou el misto que encengué el polvorí d'Europa.

La gran guerra acaba, doncs, allà on començà, com acostuma succeir amb les simfonies de Beethoven.

Menys mal que aquesta gran simfonia ha estat un *allegro* per als aliats.

Demà passat, eleccions de diputats provincials.

Mai aquesta lluita apassiona tant com la del plebiscit legislatiu.

Aquesta vegada si no arriba a ésser la candidatura d'En Rossend Pich, que ha mogut bastant xibarrí, ni menys ningú se n'hauria adonat.

El passat diumenge, en una conferència de segona intenció política, En Francisquet Cambó vinga respallar i ensanbonar els obrers.

Això no vol dir que demà, o així que perillin els quartos, deixi de posar-se la carrabina per a anar a caçar bruses.

Et coneixem, herbeta!...

Llegim, *estupeflautos*, el següent anunci, en un diari dels de major circulació:

«PARA ESPECULAR en asunto nuevo, científico y matemático, relacionado con los recreos mayores de los permitidos en Círculos y Casinos, deseo entrar en relación con persona de regular cultura y algún capital... Etc., etc.»

Un nou Ballesteros en porta?...

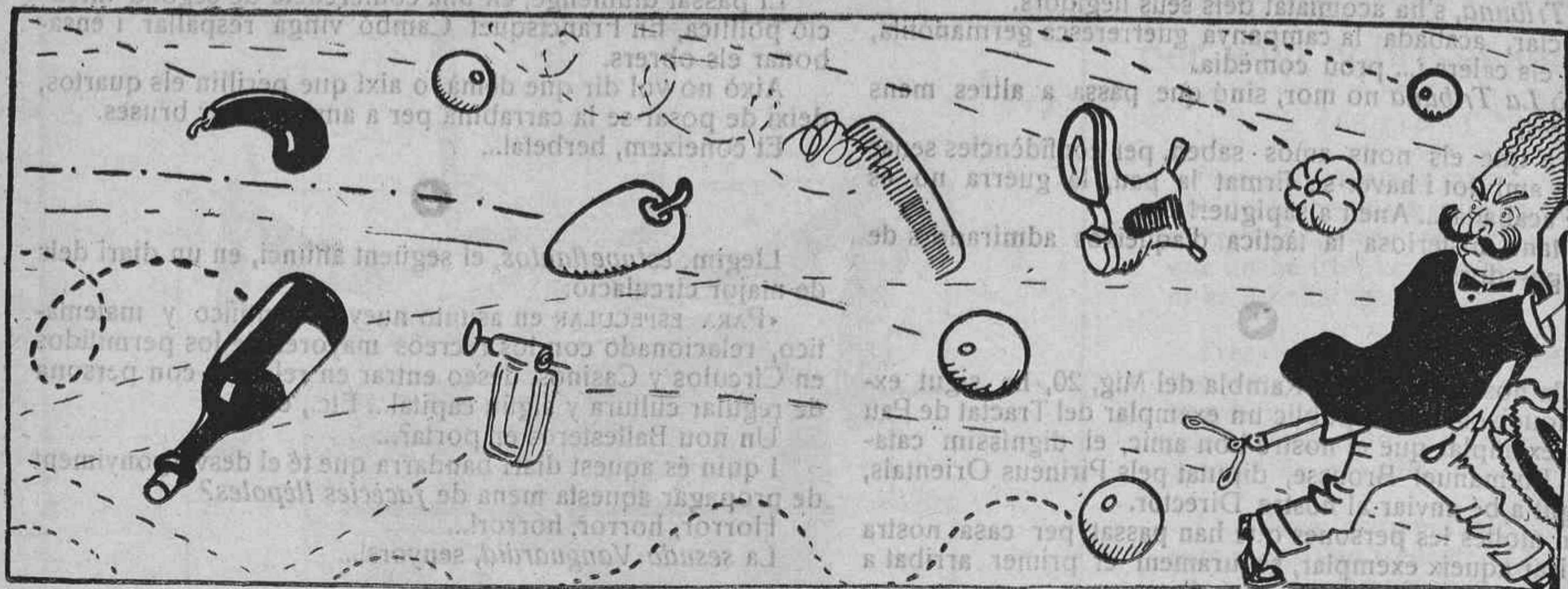
I quin és aquest diari bandarria que té el desvergonyiment de propagar aquesta mena de *facècies llèpoles*?

Horror, horror, horror!...

La *sesuda Vanguardia*, senyors!...

En llapissera.—Què?.. Sóc o no sóc un bon torero?
El senyor Esteve.—Sí, home, sí!... Ets l'únic!...

DON EMILIANO DEIXA EL PARTIT RADICAL

—Senyors, que consti que'm retiro.

Hi ha qui es queixa llastimosament de la visible indiferència amb què els senyors Esteves d'aquesta nostra mai prou alabada Canprosa han acollit la nova transcendental d'haver-se signat la pau.

Això els estranya?

Perquè?... Perquè havien d'alegrar-se'n els nostres senyors Esteves?

Si la guerra per a ells era una mina!

La bota de Sant Fariol se'ls hi ha acabat i ara ja no tindran motius per a apujar la roba ni el carbó ni les subsistències... Com volem que estiguin alegres i facin dringar picarols i pengin banderoles?...

Baixem, gràcies a Déu?

Oficialment s'ha anunciat la baixa en els preus del bacallà.

Tenim el gust de posar-ho en coneixement de les nostres primeres autoritats militars, civils i eclesiàstiques.

Ja s'abaixa el bacallà!...

Ara podran tornar a menjar-ne.

NOTES DE CASA:

De l'«Orfeó Català» rebérem una atenta invitació per al concert en honor del mestre Kurt Schindler, director de la *Schola Cantorum* de Nova York. El dit concert, que resultà un gran èxit per a En Millet i els seus deixebles, tingué lloc al Palau de la Música la vetlla del 26 del passat juny.

— Igualment fórem convidats a la important Audició Rapsòdica que l'eminent actor Bartomeu Soler donà a l'«Ateneu Barcelonès» el dia 21.

— Finalment, la revetlla de Sant Pere assistírem a la notable conferència que, sobre temes patriòtics, desenrotllà a la Sala d'actes del «Foment» el conegut literat don Josep Martrús. En acabar el seu *speech*, el conferenciant llegí, com a complement de la sessió, una sèrie de poesies originals, les quals foren justament aplaudides.

El deliciós revister aristocràtic de *Las Noticias*, en parlar de la revetlla de Sant Pere al «Sport Club» del barri de La Salut, diu:

«Muchachas agradecidas a la Naturaleza..., fragancias de pinos...»

Pins?... No sé on havia de sentir-les aquestes fragàncies. Perquè ho sàpiga, senyor «Tedy», a la barriada de La Salut no n'hi ha de pins; l'única cosa que hi ha són garrofers. I la fragància dels garrofers... és el que l'ha obligat a dir una tan grossa garrofa.

En un banquet de noces, la mare de la núvia es vanagloria de què molts dels membres de la seva família han passat dels cent anys.

El nuvi, amatent, i amb cara de llàstima:

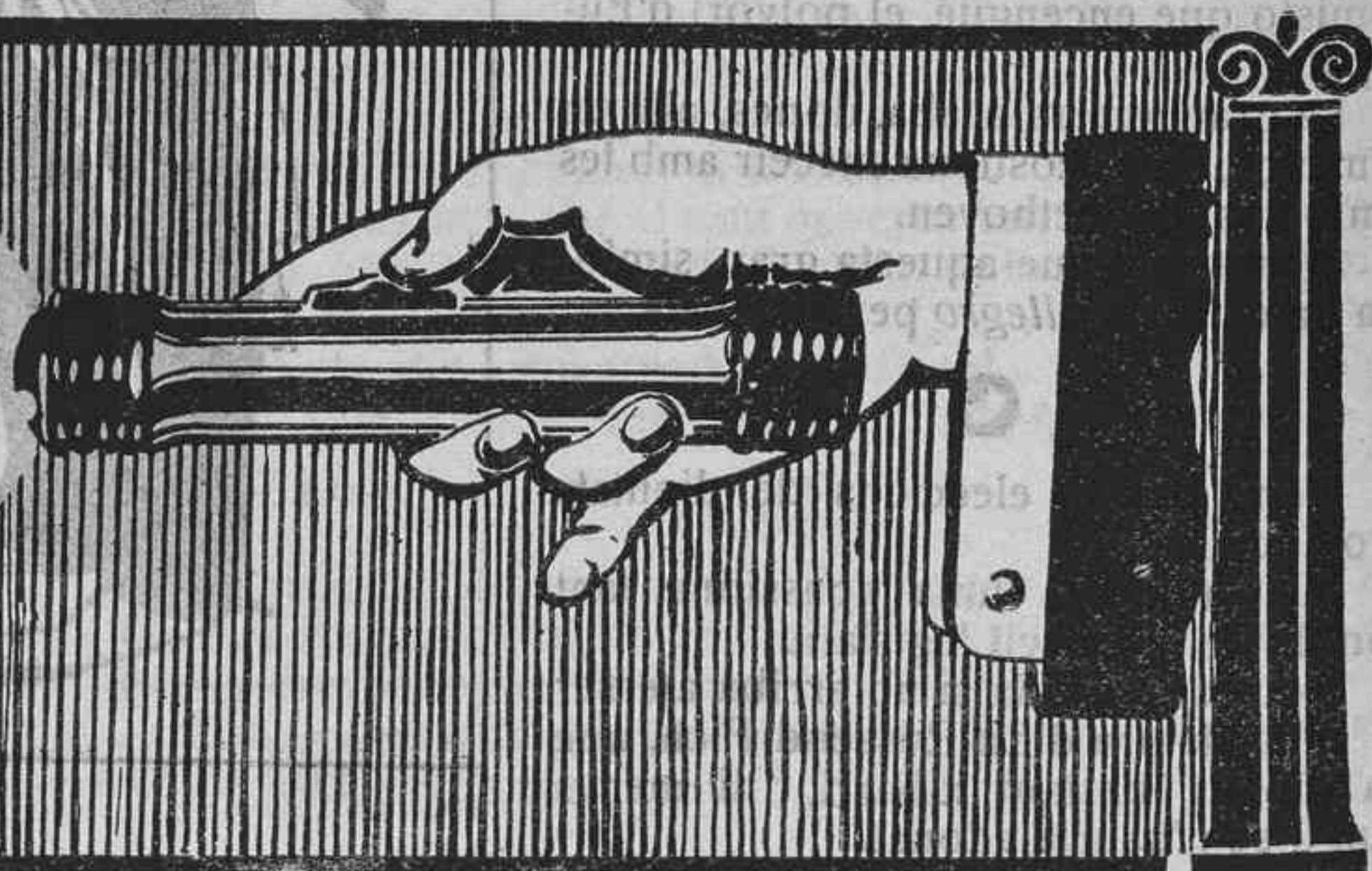
—Senyora!... Valia la pena d'advertir-m'ho abans!...

AL CAMP I A LA CIUTAT

amb una làmpara de mà i pila elèctrica

MASTER

tindrèu sempre llum blanca i permanent

Colección Diamante

Tomo 123

El perro de Sir John

por ALFONSO KARR

UN TOMO

PESETAS 0'60

OBRA NOVA

PERE COROMINAS

LES GRÀCIES DE L'EMPORDÀ

Preu: UNA LLIURA CATALANA

(Ptes. 2'65)

PEDRO PIDAL

FILOSOFÍA al alcance de todos

Un tomo

Ptas. 0'50

KULTUR

ALBUM DE
CARICATURAS

Precio:

Ptas. 1

N. VERDAGUER I CALLIS

LA PRIMERA VICTORIA DEL CATALANISME

UN TOM

PESETES 2

En el repós de la trinxera

Cartes del soldat a l'amic, per Frederic Pujolá

UN TOM

PESETES 3

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

DEL TRACTAT

- Firmar, nosaltres?... Per ventura no l'hem posada prou a tot arreu la nostra firma?